

ZAKON O AZILU

(Neslužbeni pročišćeni tekst¹)

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet Zakona)

Ovim Zakonom propisuju se tijela nadležna za njegovu provedbu, načela, uvjeti i postupak odobravanja izbjegličkog statusa, statusa supsidijarne zaštite, prestanak i ukidanje izbjegličkog statusa i statusa supsidijarne zaštite, privremena zaštita, identifikacijske isprave, prava i obveze tražitelja azila, izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, kao i druga pitanja iz područja azila u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH).

Članak 2.

(Značenje izraza u Zakonu)

U smislu ovoga Zakona:

- a) stranac je osoba koja nije državljanin BiH;
- b) osoba bez državljanstva je stranac kojega nijedna država u skladu s domaćim zakonodavstvom ne smatra svojim državljaninom;
- c) tražitelj azila je stranac koji podnese zahtjev za azil, o kojem nije donesena izvršna odluka sukladno ovome Zakonu;
- d) azil obuhvaća izbjeglički status i status supsidijarne zaštite, sukladno ovome Zakonu;
- e) izbjeglica je stranac ili osoba bez državljanstva kojoj je Ministarstvo sigurnosti BiH priznalo izbjeglički status sukladno Konvenciji o statusu izbjeglica iz 1951. godine i Protokolu o statusu izbjeglica iz 1967. godine i ovome Zakonu;
- f) izbjeglički status je status koji se priznaje na temelju odluke nadležnog tijela o ispunjenju uvjeta iz članka 19. ovoga Zakona;
- g) stranac pod supsidijarnom zaštitom je stranac kojemu je Ministarstvo sigurnosti BiH priznalo status supsidijarne zaštite, sukladno ovome Zakonu;
- h) supsidijarna zaštita je status koji se priznaje na temelju odluke nadležnog tijela o ispunjenju uvjeta iz članka 22. ovoga Zakona;

¹Ovaj neslužbeni pročišćeni tekst sadrži Zakon o azilu ("Službeni glasnik BiH" broj 11/16) i Ispravku Zakona o azilu ("Službeni glasnik BiH" broj 16/16)-**označenu podebljanim slovima.**

Ovaj neslužbeni pročišćeni tekst služi za interne svrhe i na njega se ne može pozivati prilikom službene upotrebe.

i) privremena zaštita je zaštita hitnog i privremenog karaktera koja se odobrava strancu u situacijama masovnog priljeva, sukladno ovome Zakonu;

j) stranac pod privremenom zaštitom je državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva kojoj je odobrena zaštita iz točke i) ovoga članka;

k) masovni priljev je dolazak velikoga broja stranaca koji su napustili svoju zemlju podrijetla i ne mogu se u nju vratiti zbog oružanog sukoba ili sustavnog i općeg povređivanja ljudskih prava;

l) maloljetnik je stranac mlađi od 18 godina;

m) maloljetnik bez pratnje je stranac mlađi od 18 godina (maloljetnik) koji je ušao u BiH ili koji je, nakon ulaska u BiH, ostao bez pratnje osobe starije od 18 godina (punoljetnik) koja je odgovorna za maloljetnika prema zakonu ili punomoći, sve dok se ne stavi pod skrb takve osobe;

n) član obitelji tražitelja azila, izbjeglice, stranca pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom jest bračni ili izvanbračni partner, maloljetno zajedničko dijete bračnih ili izvanbračnih partnera, maloljetno dijete svakog od njih, njihovo maloljetno posvojeno dijete, maloljetno posvojeno dijete svakog od njih, pod uvjetom da nisu zasnovali vlastite obitelji, roditelji ili drugi zakonski zastupnik maloljetnika, punoljetna nevjenčana djeca azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom ili stranca pod privremenom zaštitom koja zbog svojeg zdravstvenog stanja nisu u mogućnosti brinuti za svoje potrebe, roditelj ili drugi zakonski zastupnik djeteta, srodnik prvog stupnja u ravnoj uzlaznoj liniji s kojim je živio u zajedničkom kućanstvu, ako se utvrdi da ovisi o skrbi tražitelja, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom ili stranca pod privremenom zaštitom;

o) namjera za podnošenje zahtjeva za azil (u daljnjem tekstu: namjera) jest usmeno ili pismeno izražena volja osobe bez državljanstva za podnošenje zahtjeva u skladu s člankom 31. ovoga Zakona;

p) zahtjev za azil je zahtjev koji podnosi stranac, a smatra se zahtjevom za priznavanje izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite u BiH;

r) centar za prihvata i smještaj tražitelja azila je specijalizirana ustanova namijenjena za zajednički prihvata i smještaj tražitelja azila;

s) brak je zakonom uređena zajednica života jednog muškarca i jedne žene;

t) izvanbračna zajednica je zajednica života jednog muškarca i jedne žene koji nisu u braku ili izvanbračnoj zajednici s trećom osobom, a koja traje najmanje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete;

u) prebivalište je mjesto i adresa u BiH na kojoj je trajno nastanjena izbjeglica;

v) boravište je mjesto i adresa u BiH na kojoj privremeno boravi tražitelj azila ili osoba pod supsidijarnom zaštitom;

z) zemlja podrijetla je zemlja čije državljanstvo stranac ima ili zemlja u kojoj je osoba bez državljanstva imala svoje ranije uobičajeno boravište. Ako stranac ima više od jednog državljanstva, zemlja podrijetla je svaka zemlja čije državljanstvo ima;

aa) uobičajeno boravište ima osoba bez državljanstva u onome mjestu u kojem se zadržava pod okolnostima na temelju kojih se može zaključiti da ona u tom mjestu ili na tom području ne boravi samo privremeno;

bb) putna isprava je važeća putovnica ili druga putna identifikacijska isprava koju je izdalo strano nadležno tijelo vlasti a koju BiH priznaje, te važeća osobna iskaznica ili druga osobna identifikacijska isprava s fotografijom koja se može koristiti za prelazak državne granice, a priznata je međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka, kao i putna isprava izdana strancu u BiH sukladno ovome Zakonu ili Zakonu o strancima;

cc) putna isprava za izbjeglice je putna isprava propisana Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951. godine;

dd) rasa posebno uključuje: boju kože, podrijetlo te pripadnost određenoj etničkoj skupini;

ee) vjera posebno uključuje teistička, neteistička i ateistička uvjerenja, sudjelovanje ili nesudjelovanje u privatnim ili javnim formalnim vjerskim obredima, bilo samostalno ili u zajednici s drugima, druge vjerske obrede ili izražavanje vjere ili oblike osobnog ili zajedničkog ponašanja koji se temelje na vjerskom uvjerenju ili iz njega proizlaze;

ff) nacionalnost posebno uključuje pripadnost skupini ljudi koja je određena po svome kulturnom, etničkom ili jezičnom identitetu, zajedničkom zemljopisnom ili političkom podrijetlu ili odnosom sa stanovništvom neke druge zemlje, a može obuhvatiti i državljanstvo;

gg) političko mišljenje posebno uključuje mišljenje, stajalište ili uvjerenje o pitanjima povezanim s potencijalnim činiteljima progona te njihovim politikama ili metodama, bez obzira na to je li tražitelj azila postupao po tome mišljenju, stajalištu ili uvjerenju;

hh) određena društvena skupina je skupina osoba koje dijele zajedničku osobenost, pri čemu to nije rizik od progona, ili koje njihovo društvo percipira kao posebnu skupinu. Osobenost često može biti urođena, nepromjenjiva ili na drugi način temeljna za ljudsko dostojanstvo, svijest ili uživanje ljudskog prava;

ii) ranjive skupine podrazumijevaju osobe lišene poslovne sposobnosti, djecu, djecu bez pratnje, starije i nemoćne osobe, teško bolesne osobe, osobe s invaliditetom, trudnice, samohrane roditelje s maloljetnom djecom, osobe s duševnim smetnjama te žrtve trgovine ljudima, žrtve mučenja, silovanja ili drugog psihičkog, fizičkog i spolnog nasilja, kao što su žrtve sakaćenja ženskih spolnih organa.

Članak 3.

(Tijela nadležna za provedbu Zakona)

Za provedbu ovoga Zakona nadležni su:

- a) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara BiH),
- b) Ministarstvo sigurnosti BiH (u daljnjem tekstu: Ministarstvo),
- c) Služba za poslove sa strancima (u daljnjem tekstu: Služba),
- d) Granična policija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Granična policija BiH),
- e) Sud Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH),
- f) Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH,
- g) Ministarstvo civilnih poslova BiH,
- h) ostala tijela unutarnjih poslova u BiH (u daljnjem tekstu: tijela unutarnjih poslova) i
- i) druga nadležna tijela.

Članak 4.

(Uporaba roda)

Svi izrazi u ovome Zakonu dani u muškom gramatičkom rodu odnose se bez diskriminacije i na žene.

Članak 5.

(Primjena Zakona o upravnom postupku)

U upravnom postupku koji Ministarstvo vodi povodom zahtjeva za azil primjenjuje se Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

Članak 6.

(Načelo zabrane vraćanja - non-refoulement)

(1) Stranac neće biti prisilno udaljen ili vraćen u zemlju u kojoj bi mu život ili sloboda bili ugroženi zbog njegove rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili zbog političkog mišljenja. Stranac neće biti prisilno udaljen ili vraćen u zemlju u kojoj nije zaštićen od slanja na takav teritorij.

(2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, stranac koji se iz opravdanih razloga smatra opasnim za sigurnost BiH ili je pravomoćno osuđen za teško kazneno djelo i predstavlja opasnost za BiH može se prisilno udaljiti ili vratiti u drugu zemlju, izuzev ako bi time bio izložen stvarnom riziku da bude podvrgnut smrtnoj kazni ili pogubljenju, mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju. Stranac neće biti prisilno udaljen ili vraćen u zemlju u kojoj nije zaštićen od slanja na takav teritorij.

Članak 7.

(Zaštita u slučaju odbijanja zahtjeva za azil ili ukidanja dodijeljenog statusa)

Strancu čiji je zahtjev za azil pravomoćno odbijen ili ukinut dodijeljeni izbjeglički status odnosno status supsidijarne zaštite, na osnovi razloga iz čl. 21. (1), 23. i 53. (1) a) ovoga Zakona, ali za koga se u postupku utvrdi da ne može biti udaljen iz BiH iz razloga propisanih načelom zabrane vraćanja iz članka 6. (2) ovoga Zakona, odobrit će se ostanak u BiH u skladu sa zakonom kojim se uređuje područje kretanja i boravka stranaca.

Članak 8.

(Isključenje primjene sankcija za nezakonit ulazak u BiH)

Prema strancu koji dolazi izravno s teritorija na kojem mu je život ili sloboda bio ugrožen ne primjenjuju se sankcije zbog nezakonitog ulaska ili boravka u BiH, pod uvjetom da se bez odgode prijavi nadležnim tijelima i izloži valjane razloge za nezakonit ulazak ili boravak u BiH.

Članak 9.

(Zabrana diskriminacije)

Zabranjena je diskriminacija stranca po bilo kojoj osnovi propisanoj Zakonom o zabrani diskriminacije ("Službeni glasnik BiH", broj 59/09).

Članak 10.

(Sloboda kretanja)

(1) Stranci koji su iskazali namjeru podnošenja zahtjeva za azil, tražitelji azila, izbjeglice, osobe pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom uživaju pravo na slobodu kretanja unutar BiH i slobodan izbor mjesta boravka.

(2) Prava iz stavka (1) ovoga članka mogu biti djelomično ili potpuno ograničena pod uvjetima propisanim ovim ili drugim zakonom.

Članak 11.

(Najbolji interes djeteta)

(1) Ministarstvo i ostala nadležna tijela u BiH osiguravaju da se u svim postupcima koji se tiču djeteta prvenstveno vodi računa o najboljem interesu djeteta, da su sva prava djeteta zaštićena u skladu s Konvencijom o pravima djeteta i propisima u BiH koji se odnose na brigu i zaštitu djece.

(2) Razdvojena ili djeca bez pratnje zahtijevaju prioritarno djelovanje u pogledu njihove rane identifikacije, zaštite i zbrinjavanja, kao i pronalaženja obitelji razdvojene djece u cilju spajanja s roditeljima ili drugim skrbnicima.

Članak 12.

(Skrbništvo)

(1) Maloljetniku bez pratnje i poslovno nesposobnom strancu, koji je iskazao namjeru podnošenja zahtjeva za azil ili je podnio zahtjev za azil, odredit će se skrbnik pod istim uvjetima kao državljanima BiH. Zahtjev za postavljanje skrbnika podnosi Ministarstvo nadležnom centru za socijalni rad.

(2) Maloljetnoj i poslovno nesposobnoj izbjeglici bez pratnje i osobi pod supsidijarnom zaštitom odredit će se skrbnik pod istim uvjetima kao i državljaninu BiH. Zahtjev za postavljanje skrbnika podnosi Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH nadležnom centru za socijalni rad.

(3) Maloljetnik bez pratnje se odmah obavještava o imenovanju skrbnika. Skrbnik obavlja svoje dužnosti u skladu s načelom najboljeg interesa djeteta.

(4) Iznimno od st. (1) i (2) ovoga članka, maloljetniku bez pratnje starijem od 16 godina koji je u braku ili izvanbračnoj zajednici neće se imenovati skrbnik.

(5) U slučaju sumnje u dob maloljetnika bez pratnje, mogu se, uz njegovu suglasnost, primijeniti odgovarajuće zdravstvene metode i pregledi u cilju utvrđivanja njegove dobi.

(6) Ako i nakon primjene metoda iz stavka (5) ovoga članka postoji sumnja u dob maloljetnika, Ministarstvo postupa kao s maloljetnikom dok se ne utvrdi da se radi o punoljetnoj osobi.

Članak 13.

(Spajanje obitelji)

(1) Izbjeglica ima pravo na spajanje s članovima obitelji navedenim u članku **2. (1 n)** ovoga Zakona koji se nalaze izvan teritorija BiH.

(2) Izbjeglica podnosi zahtjev za spajanje s obitelji Ministarstvu. Uz zahtjev podnosi raspoloživu dokumentaciju kojom dokazuje obiteljski odnos. Ako izbjeglica ne podnese materijalni dokaz o obiteljskom odnosu, pri odlučivanju o spajanju obitelji Ministarstvo će uzeti u obzir okolnosti na osnovi kojih se može procijeniti postoji li takav odnos.

(3) Ministarstvo donosi odluku o zahtjevu za spajanje s obitelji u roku od devet mjeseci od dana podnošenja zahtjeva.

(4) Članovima obitelji kojima je odobreno spajanje s izbjeglicom odobrit će se izbjeglički status nakon ulaska u BiH.

(5) Pravo na spajanje obitelji nemaju članovi obitelji izbjeglice kod kojih postoje razlozi za isključenje iz članka 21. ovoga Zakona.

Članak 14.

(Održavanje obiteljskog jedinstva izbjeglice i stranca pod supsidijarnom zaštitom)

(1) Izbjeglica i stranac pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na održavanje obiteljskog jedinstva na teritoriju BiH s članovima obitelji iz članka 2. (1) n) ovoga Zakona.

(2) Na zahtjev člana obitelji izbjeglice ili stranca pod supsidijarnom zaštitom koji se nalazi na teritoriju BiH, odobrit će se isti status ako je obiteljski odnos postojao u zemlji podrijetla i podnositelj zahtjeva ne potpada pod klauzule isključenja iz čl. 21. i 23. ovoga Zakona.

(3) Dijete izbjeglice ili stranca pod supsidijarnom zaštitom rođeno u BiH slijedi pravni položaj roditelja, o čemu Ministarstvo donosi odluku.

Članak 15.

(Informiranje)

(1) Stranci koji iskažu namjeru podnošenja zahtjeva za azil, tražitelji azila, izbjeglice, stranci pod supsidijarnom i privremenom zaštitom imaju pravo biti informirani na jeziku koji razumiju ili za koji se može osnovano pretpostaviti da razumiju o postupcima, pravima i obvezama koje, u skladu s ovim Zakonom, proizlaze iz njihova statusa.

(2) Informacije iz stavka (1) ovoga članka mogu biti predočene pismeno u obliku letka, na jeziku koji stranac razumije ili za koji se osnovano može pretpostaviti da razumije.

Članak 16.

(Suradnja s UNHCR-om)

(1) Nadležna tijela BiH surađivat će s Uredom visokog povjereništva Ujedinjenih naroda za izbjeglice (u daljnjem tekstu: UNHCR) u skladu s člankom 35. Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine.

(2) Tražitelju azila, u svim fazama postupka, bit će omogućena komunikacija s UNHCR-om ili drugim organizacijama koje mogu djelovati u ime UNHCR-a po pitanju azila.

(3) Ministarstvo će predstavniku UNHCR-a omogućiti:

a) prisutnost registraciji i intervjuu s tražiteljima azila, izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom, pod uvjetom da se stranac s tim suglasi;

b) iznošenje zapažanja o pojedinačnim zahtjevima za azil nakon postupka registracije i intervjua.

(4) Ministarstvo će dostavljati UNHCR-u statističke podatke o broju tražitelja azila, o broju i vrstama donesenih odluka povodom zahtjeva za azil, kao i druge statističke podatke koje zatraži UNHCR a koji su potrebni za obavljanje nadzorne funkcije nad primjenom Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine.

Članak 17.

(Zaštita podataka)

(1) U postupcima azila javnost je isključena. Informacije do kojih se dođe u postupcima smatraju se povjerljivima. Informacije o strancu koji iskaže namjeru podnošenja zahtjeva za azil, tražitelju azila, izbjeglici ili strancu pod supsidijarnom i privremenom zaštitom neće se odavati zemlji podrijetla ili trećoj strani bez prethodne suglasnosti osobe na koju se odnose.

(2) Tijekom postupka neće se prikupljati informacije od pretpostavljenih počinitelja progona ili teške povrede ako bi na taj način počinitelji bili obaviješteni o činjenici da je zahtjev podnesen od konkretnog tražitelja azila ili da mu je dodijeljen azil, a što bi ugrozilo fizički integritet ili njegovu ili sigurnost članova njegove obitelji koji žive u zemlji podrijetla.

(3) Na svaku obradu, pristup i korištenje osobnih podataka o tražitelju azila, izbjeglici, strancu pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom primjenjuje se Zakon o zaštiti osobnih podataka ("Službeni glasnik BiH", br. 49/06 i 7/11).

Članak 18.

(Provjera stranca)

(1) Ministarstvo obavlja provjeru stranca koji podnese zahtjev za azil u Središnjoj bazi podataka o strancima u smislu prikupljanja činjenica koje mogu biti bitne za postupak i donošenje odluke povodom zahtjeva.

(2) Sigurnosnu provjeru za stranca s ciljem utvrđivanja razloga sigurnosti BiH provodi Obavještajno-sigurnosna agencija BiH.

(3) U postupku donošenja odluke koja se temelji na informacijama sadržanim u dokumentu s oznakom tajnosti, koju je odredilo tijelo iz stavka (2) ovoga članka ili drugo nadležno tijelo, primjenjivat će se Zakon o zaštiti tajnih podataka ("Službeni glasnik BiH", br. 54/04 i 12/09).

POGLAVLJE II. IZBJEGLIČKI STATUS I STATUS SUPSIDIJARNE ZAŠTITE

Odjeljak A. Uvjeti za dodjelu izbjegličkog statusa i statusa supsidijarne zaštite

Članak 19.

(Izbjeglički status)

Izbjeglički status odobrit će se strancu koji se zbog osnovanog straha od progona zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja nalazi izvan zemlje svoga državljanstva a ne može ili se, zbog takvog straha, ne želi staviti pod zaštitu te zemlje, kao i osobi bez državljanstva koja se nalazi izvan zemlje svoga prethodnog uobičajenog mjesta boravka a ne može se ili se, zbog takvog straha, ne želi vratiti u tu zemlju.

Članak 20.

(Djela progona)

(1) Djela koja se smatraju progonom u smislu članka 19. ovoga Zakona moraju biti:

a) dovoljno ozbiljna po svojoj prirodi ili ponavljanju da predstavljaju ozbiljnu povredu temeljnih ljudskih prava, posebno prava koja ne mogu biti ograničena prema članku 15. stavku 2. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ili

b) skup različitih mjera, uključujući i povrede ljudskih prava, koje gledano u cjelini mogu utjecati na pojedinca na način kako je navedeno u točki a) ovoga stavka.

(2) Djela progona iz stavka (1) ovoga članka, među ostalima, mogu biti:

a) tjelesno ili duševno nasilje, uključujući i seksualno nasilje;

b) zakonske, administrativne, policijske i/ili sudske mjere koje su same po sebi diskriminacijske ili se provode na diskriminacijski način;

c) sudski progon ili kažnjavanje koje je nerazmjerno ili diskriminacijsko;

d) uskraćivanje prava na sudsku zaštitu, što dovodi do nerazmjernih ili diskriminacijskih kazni,

e) sudski progon ili kažnjavanje radi odbijanja obavljanja vojne službe za vrijeme sukoba, kada bi obavljanje vojne službe uključivalo kaznena djela ili radnje koje potpadaju pod razloge isključenja navedene u članku 21. (1) a), b) i c) ovoga Zakona,

f) djela koja su po svojoj prirodi specifično vezana za rod ili djecu.

(3) Djela progona ili nedostatak zaštite od takvih djela moraju biti povezana s rasom, vjerom, nacionalnošću, pripadnošću određenoj društvenoj skupini ili političkim mišljenjem.

(4) Između razloga i djela progona i/ili nepostojanja zaštite protiv tih djela mora postojati povezanost.

(5) Prilikom procjene strahuje li tražitelj osnovano od progona, nije važno posjeduje li tražitelj stvarno rasne, vjerske, nacionalne, društvene ili političke osobnosti koje izazivaju progon ako mu počinitelj progona pripisuje takve osobnosti.

Članak 21.

(Isključenje iz izbjegličkog statusa)

(1) Iznimno od članka 19. ovoga Zakona, izbjeglički status neće se odobriti strancu ako postoje opravdani razlozi zbog kojih se može smatrati:

a) da je počinio, poticao ili na drugi način sudjelovao u činjenju zločina protiv mira, ratnog zločina ili zločina protiv čovječnosti, utvrđenog odredbama međunarodnih akata;

b) da je počinio, poticao ili na drugi način sudjelovao u činjenju teškog nepolitičkog kaznenog djela prije nego što je došao u BiH, uključujući i naročito okrutna djela, čak i ako su počinjena s navodnim političkim ciljem;

c) da je počinio, poticao ili na drugi način sudjelovao u činjenju djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima UN-a ili

d) opasnim za sigurnost BiH ili je pravomoćno osuđen za teško kazneno djelo i predstavlja opasnost za BiH.

(2) Izbjeglički status neće se odobriti strancu:

(a) koji uživa pomoć i zaštitu nekog tijela ili agencije UN-a, izuzev UNHCR-a;

(b) kojemu nadležna tijela BiH priznaju ista prava kao državljanima BiH.

Članak 22.

(Supsidijarna zaštita)

(1) Supsidijarna zaštita odobrava se strancu koji ne ispunjava uvjete za odobrenje statusa izbjeglice iz članka 19. ovoga Zakona ako postoje ozbiljni razlozi za vjerovanje da će se povratkom u zemlju podrijetla ili zemlju uobičajenog mjesta boravka suočiti sa stvarnim rizikom od teške povrede ljudskih prava i temeljnih sloboda.

(2) Teškom povredom u smislu stavka (1) ovoga članka smatra se smrtna kazna ili pogubljenje, mučenje, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje, ozbiljna i individualna prijetnja životu ili fizičkom integritetu civila zbog općeg nasilja u situacijama međunarodnog ili unutarnjeg oružanog sukoba.

Članak 23.

(Isključenje iz supsidijarne zaštite)

Iznimno od članka 22. ovoga Zakona, supsidijarna zaštita neće se odobriti strancu ako postoje opravdani razlozi zbog kojih se može smatrati:

a) da je počinio, poticao ili na drugi način sudjelovao u činjenju zločina protiv mira, ratnog zločina ili zločina protiv čovječnosti, utvrđenog odredbama međunarodnih akata;

b) da je počinio, poticao ili na drugi način sudjelovao u činjenju teškog kaznenog djela;

c) da je počinio, poticao ili na drugi način sudjelovao u činjenju djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima UN-a;

d) opasnim za sigurnost BiH;

e) da je počinio kazneno djelo prije ulaska u BiH, ako je u BiH propisana kazna zatvora za to djelo i ako je zemlju podrijetla napustio samo radi izbjegavanja kazne propisane u toj zemlji.

Članak 24.

(Počinitelji progona ili teške povrede)

Počinitelji progona ili teške povrede u smislu čl. 19. i 22. ovoga Zakona mogu biti:

- a) državna tijela;
- b) stranke ili organizacije koje nadziru državu ili važan dio državnog područja;
- c) nedržavni subjekti, ako se dokaže da država ili stranke, odnosno organizacije koje nadziru važan dio državnog područja, uključujući i međunarodne organizacije, nisu u mogućnosti ili ne žele pružiti zaštitu od progona ili teške povrede.

Članak 25.

(Subjekti zaštite)

(1) Zaštitu od progona ili teške povrede u smislu čl. 19. i 22. ovoga Zakona u zemlji podrijetla mogu pružiti:

- a) državna tijela;
- b) stranke ili organizacije, uključujući i međunarodne organizacije koje nadziru državu ili važan dio državnog područja.

(2) Pružanje zaštite iz stavka (1) ovoga članka je poduzimanje odgovarajućih mjera u cilju sprječavanja progona odnosno teške povrede, što podrazumjeva postojanje djelotvornog pravnog sustava za otkrivanje, procesuiranje i kažnjavanje djela koja čine progon ili tešku povredu i pristup tražitelja azila takvoj zaštiti. Pružanje zaštite treba biti učinkovito i trajnog karaktera.

Članak 26.

(Zaštita unutar države)

Zaštita unutar države je zaštita u dijelu zemlje podrijetla u odnosu na koji ne postoji osnovani strah od progona ili stvaran rizik od teške povrede. Pri razmatranju zahtjeva Ministarstvo će cijeniti opće okolnosti u tome dijelu zemlje podrijetla, je li dano područje dostupno tražitelju azila, s obzirom na osobne okolnosti tražitelja azila, može li se očekivati njegovo nastanjivanje u tome djelu zemlje.

Članak 27.

(Načelo sur place)

Osnovani strah od progona ili stvarni rizik od teške povrede može se temeljiti i na:

- a) događajima koji su uslijedili nakon što je tražitelj azila napustio zemlju podrijetla;

b) djelovanju tražitelja azila nakon što je napustio zemlju podrijetla, posebno ako se ustanovi da predstavljaju izražavanje i nastavak uvjerenja i orijentacije koje je imao u zemlji podrijetla.

Odjeljak B. Postupak povodom zahtjeva za azil

Članak 28.

(Temeljna načela)

(1) Ministarstvo će osigurati pojedinačno, objektivno i nepristrano provođenje postupka za priznavanje, ukidanje i prestanak izbjegličkog statusa i supsidijarne zaštite, kao i postupka produljenja supsidijarne zaštite.

(2) Postupke iz stavka (1) ovoga članka provode službene osobe s odgovarajućim znanjem iz područja azila.

Članak 29.

(Jamstva u postupku)

(1) Tijekom postupka tražitelju azila bit će omogućeno:

a) da bude informiran o uvjetima i postupku dodjele izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite, pravima i obvezama, posljedicama nepoštivanja obveza ili odbijanja suradnje s nadležnim tijelom

b) iznošenje svih okolnosti na kojima temelji svoj zahtjev za azil, pristup dokazima i predlaganje izvođenja pojedinih dokaza;

c) vođenje postupka na jeziku koji razumije ili za koji se može osnovano pretpostaviti da ga razumije;

d) pristup besplatnoj pravnoj pomoći;

e) da postupak povodom zahtjeva za azil vodi i da prevoditelj ili tumač bude osoba istog spola, ako za to postoje opravdani razlozi, i

f) komunikacija s UNHCR-om.

(2) Tražitelju azila može se uskratiti pristup dokazima ako bi to podrazumijevalo otkrivanje informacija koje bi mogle ugroziti sigurnost BiH, sigurnost izvora informacija i osoba na koje se informacije odnose ili ako bi bilo ugroženo razmatranje zahtjeva za azil.

(3) Ministarstvo će prioritetno postupati s tražiteljima azila kojima je ograničeno kretanje, a prioritetno i s posebnom pažnjom s maloljetnicima, maloljetnicima bez pratnje, samohranim roditeljima s maloljetnom djecom, osobama koje su mučene, silovane, izvrnute drugim oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, trudnicama, starijim osobama, osobama s bolestima i duševnim smetnjama i invalidnim osobama.

Članak 30.

(Jedinstveni postupak povodom zahtjeva za azil)

Ministarstvo ispituje osnovanost zahtjeva za azil u jedinstvenom postupku tako što prvo ispituje uvjete za dodjelu izbjegličkog statusa, a ako nisu ispunjeni uvjeti za dodjelu izbjegličkog statusa, ispituje uvjete za dodjelu supsidijarne zaštite.

Članak 31.

(Iskazivanje namjere podnošenja zahtjeva za azil)

(1) Namjeru podnošenja zahtjeva za azil stranac može iskazati:

a) Graničnoj policiji BiH, na graničnom prijelazu ili

b) organizacijskim jedinicama Službe.

(2) Ako stranac iskaže namjeru podnošenja zahtjeva za azil na nekom od graničnih prijelaza, Granična policija BiH odmah obavještava mjesno nadležnu organizacijsku jedinicu Službe koja je obvezna preuzeti stranca.

(3) Granična policija BiH ili organizacijska jedinica Službe kojoj je stranac iskazao namjeru podnošenja zahtjeva za azil upoznaje stranca s postupkom traženja azila i njegovim pravima i obvezama.

Članak 32.

(Potvrda o iskazanoj namjeri)

(1) Strancu koji iskaže namjeru podnošenja zahtjeva za azil organizacijska jedinica Službe izdaje potvrdu o iskazanoj namjeri, kojom određuje smjer kretanja i rok koji je potreban za dolazak u Ministarstvo radi osobnog podnošenja zahtjeva za azil.

(2) Potvrda sadrži podatke o osobi koja je iskazala namjeru podnošenja zahtjeva za azil i članovima obitelji u pratnji. Potvrda se smatra pravom na ostanak u BiH za vrijeme njezina trajanja.

(3) Organizacijska jedinica Službe odmah po iskazivanju namjere Ministarstvu dostavlja primjerak potvrde o iskazanoj namjeri s preslikama osobnih i drugih isprava stranca koji je iskazao namjeru, mjerodavnih za postupak azila. Organizacijska jedinica Službe dužna je izvornik potvrde, s dokumentacijom prikupljenom tijekom postupka iskazivanja namjere, dostaviti Ministarstvu najkasnije u roku od tri dana od dana iskazivanja namjere.

(4) Rok valjanosti potvrde o iskazanoj namjeri podnošenja zahtjeva za azil ne može biti dulji od osam dana.

(5) Iznimno od stavka (4) ovoga članka, u slučaju velikoga broja istodobno iskazanih namjera podnošenja zahtjeva za azil, rok valjanosti potvrde o iskazanoj namjeri može biti 14 dana.

Članak 33.

(Postupak sa strancima koji se nalaze u imigracijskom centru, pritvoru, zatvoru ili ustanovi za smještaj žrtava trgovine ljudima)

(1) Stranac koji se nalazi u imigracijskom centru, pritvoru, zatvoru ili ustanovi za smještaj žrtava trgovine ljudima iskazuje namjeru podnošenja zahtjeva za azil putem mjesno nadležne organizacijske jedinice Službe, koja postupa na način propisan člankom 32. ovoga Zakona.

(2) U situacijama navedenim u stavku (1) ovoga članka, Ministarstvo provodi postupak zaprimanja zahtjeva za azil i registraciju stranca u ustanovi u kojoj se stranac nalazi, u roku određenom potvrdom o iskazanoj namjeri podnošenja zahtjeva za azil.

Članak 34.

(Smještaj u centar)

(1) Centar za prihvata i smještaj tražitelja azila, osnovan u sklopu Ministarstva, jest specijalizirana ustanova namijenjena za prihvata i smještaj tražitelja azila u BiH.

(2) Stranac koji je iskazao namjeru podnošenja zahtjeva za azil ima pravo na smještaj u centar iz stavka (1) ovoga članka. Iznimno, u izvandrednim okolnostima povećanog broja zahtjeva za azil, prihvata i smještaj tražitelja azila može se osigurati u privatnim kućama, stanovima, hotelima ili drugim prostorijama prilagođenim za tu namjenu.

(3) Ako je strancu koji je iskazao namjeru podnošenja zahtjeva za azil u BiH potreban smještaj, organizacijska jedinica Službe o tome obavještava Ministarstvo, koje osigurava prihvata i smještaj. Organizacijska jedinica Službe kojoj je iskazana namjera prevesti će podnositelja iskazane namjere do centra za prihvata i smještaj tražitelja azila, ako to ocijeni potrebnim.

(4) Osobama kojima je pružen smještaj Ministarstvo osigurava zaštitu njihova obiteljskog života, mogućnost komunikacije sa srodnicima, pravnim savjetnicima, predstavnicima UNHCR-a i nevladinim organizacijama.

(5) Ministarstvo će pokloniti posebnu pozornost sprječavanju nasilnog ponašanja u prostorima za prihvata i smještaj stranaca koji zatraže azil.

(6) Osobe koje rukovode radom i koje su zaposlene u centru odgovarajuće će se obučavati za rad u specifičnim i posebnim uvjetima rada sa strancima i ranjivim kategorijama iz članka 29. (3) ovoga Zakona.

Članak 35.

(Podnošenje zahtjeva za azil)

(1) Stranac je dužan podnijeti zahtjev za azil Ministarstvu u roku određenom potvrdom. Punoljetni stranac podnosi zahtjev za azil osobno, dok za maloljetnog stranca zahtjev podnosi

zakonski zastupnik odnosno skrbnik. Zahtjev za azil može podnijeti osobno i maloljetnik stariji od 16 godina ako je u braku ili izvanbračnoj zajednici.

(2) Iznimno, ako stranac bez opravdanih razloga ne podnese zahtjev za azil u roku određenom potvrdom, smatrat će se da je odustao od iskazane namjere, o čemu će Ministarstvo obavijestiti Službu. U daljnjim postupcima na njega se primjenjuje zakon kojim se uređuje područje kretanja i boravka stranaca.

Članak 36.

(Registracija tražitelja azila)

(1) Nakon zaprimanja zahtjeva za azil stranac se registrira. Postupak registracije obuhvaća sljedeće radnje:

- a) popunu registracijskog obrazca;
- b) uzimanje otisaka deset prstiju i potpisa;
- c) fotografiranje i
- d) kopiranje osobnih i drugih isprava, mjerodavnih za vođenje postupka.

(2) Registracijski obrazac popunjava se za svakog punoljetnog tražitelja azila i maloljetnog tražitelja azila starijeg od 16 godina ako je u braku ili izvanbračnoj zajednici. Za maloljetnog tražitelja azila bez pratnje, starijeg od 14 godina, registracijski obrazac popunjava se uz suglasnost skrbnika.

(3) Od maloljetnog tražitelja azila bez pratnje, mlađeg od 14 godina, Ministarstvo uzima izjavu o razlozima napuštanja zemlje podrijetla, koja je prilagođena njegovoj dobi i psihičkoj zrelosti.

(4) Punoljetnim tražiteljima azila, kao i maloljetnim tražiteljima azila starijim od 14 godina, uzimaju se otisci prstiju. Svi tražitelji azila, bez obzira na dob, se fotografiraju.

(5) Postupku registracije, osim tražitelja azila i službene osobe Ministarstva, mogu biti nazočni:

- a) zakonski zastupnik odnosno skrbnik;
- b) punomoćnik;
- c) prevoditelj odnosno tumač, ako je potreban;
- d) predstavnik UNHCR-a.

Članak 37.

(Oduzimanje putnih isprava)

(1) Nakon obavljanja registracije Ministarstvo oduzima tražitelju azila putne isprave koje može koristiti za prelazak državne granice, uz izdavanje potvrde o oduzimanju putnih isprava.

(2) Oduzete putne isprave zadržavaju se u Ministarstvu i vraćaju tražitelju azila po konačnosti odluka iz članka 41. (1) a), e) i f) ovoga Zakona ili pravomoćnosti odluka iz članka 41. (1) b) i c) ovoga Zakona.

(3) Kada je povodom zahtjeva za azil donesena pravomoćna odluka iz članka 41. (1) d) ovoga Zakona, Ministarstvo predaje oduzetu putnu ispravu Službi.

Članak 38.

(Prijava boravišta, prebivališta i promjene adrese stanovanja)

(1) Za stranca koji je iskazao namjeru podnijeti zahtjev za azil, a smješten je u centar za prihvata i smještaj tražitelja azila, službena osoba centra prijavljuje boravak nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili policijskoj upravi/postaji u roku od tri dana od dana prihvata i smještaja osobe.

(2) Stranac koji je iskazao namjeru podnijeti zahtjev za azil, a smješten je na privatnoj adresi, dužan je prijaviti boravak nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili policijskoj upravi/postaji u roku od tri dana od dana iskazivanja namjere, a prije podnošenja zahtjeva za azil.

(3) Izbjeglica je dužna prijaviti prebivalište nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili policijskoj upravi/postaji u roku od osam dana od dana stjecanja statusa. U slučaju promjene adrese stanovanja, izbjeglica je dužna prijaviti tu promjenu organizacijskoj jedinici Službe ili policijskoj upravi/postaji u roku od osam dana od dana promjene adrese stanovanja.

(4) Tražitelji azila i stranci pod supsidijarnom zaštitom dužni su prijaviti promjenu adrese stanovanja nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili policijskoj upravi/postaji u roku od tri dana od promjene adrese stanovanja.

Članak 39.

(Intervju)

(1) Ministarstvo će nakon registracije obaviti sa svim punoljetnim tražiteljima azila pojedinačno jedan ili više intervjuja.

(2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, intervju se može obaviti i s maloljetnikom starijim od 16 godina ako je u braku ili izvanbračnoj zajednici, kao i s maloljetnikom bez pratnje. Ministarstvo će, prilikom intervjuja s maloljetnikom, voditi računa o njegovoj dobi, razini intelektualnog razvoja i mogućnosti da shvati značaj postupka.

(3) Osim tražitelja azila i službene osobe Ministarstva, intervjuu mogu biti nazočni:

- a) zakonski zastupnik odnosno skrbnik;
- b) punomoćnik;
- c) prevoditelj odnosno tumač, ako je potreban;
- d) predstavnik UNHCR-a.

(4) Tražitelju azila omogućit će se da iznese sve činjenice i okolnosti bitne za donošenje odluke povodom zahtjeva za azil.

(5) Službena osoba Ministarstva upozorit će tražitelja azila da je dužan govoriti istinu, iznijeti sve okolnosti i činjenice na kojima temelji zahtjev i priložiti sve raspoložive dokaze.

(6) Tražitelj azila i njegov punomoćnik imaju pristup zapisniku s obavljenog intervjua.

Članak 40.

(Procjena činjenica i okolnosti)

(1) Pri donošenju odluke povodom zahtjeva za azil uzimaju se u obzir:

- a) činjenice koje se odnose na zemlju podrijetla u vrijeme donošenja odluke povodom zahtjeva, uključujući zakone i propise te zemlje, kao i način na koji se oni primjenjuju;
- b) mjerodavne izjave i dokazi koje iznese tražitelj azila, uključujući i informaciju o tome je li tražitelj bio ili može biti izložen progonu ili teškoj povredi;
- c) položaj i osobne okolnosti tražitelja azila, uključujući spol i dob, kako bi se na temelju osobnih okolnosti tražitelja azila procijenilo predstavljaju li postupci i djela kojima je bio ili bi mogao biti izložen progonu ili tešku povredu;
- d) može li tražitelj azila dobiti učinkovitu zaštitu u drugom dijelu zemlje podrijetla u kojem ne bi imao osnovani strah od progona niti bi bio izložen stvarnom riziku trpljenja teške povrede;
- e) može li tražitelj azila dobiti zaštitu zemlje u kojoj bi mogao dokazati državljanstvo;
- f) druge činjenice koje mogu biti bitne za donošenje odluke.

(2) Ministarstvo će pri utvrđivanju činjenica i okolnosti iz stavka (1) ovoga članka uzeti u obzir:

- a) podatke i izjavu iz zahtjeva i registracijskog obrazca;
- b) iskaz tražitelja azila dan na intervjuu;
- c) dokaze i dokumentaciju koju je podnio tražitelj azila;
- d) dokaze dobivene od drugih nadležnih tijela;

e) opće i specifične informacije o zemlji podrijetla, dobivene iz različitih i pouzdanih izvora.

(3) Odluka Ministarstva neće ovisiti o podnošenju materijalnih dokaza od tražitelja azila ako je tijekom postupka tražitelj azila podnio dokaze kojima raspolaže i dao prihvatljivo obrazloženje za nedostatak drugih dokaza, ako su njegove izjave dosljedne i prihvatljive i nisu u suprotnosti s dostupnim općim i posebnim informacijama o zemlji podrijetla bitnim za njegov slučaj i ako je utvrđena opća vjerodostojnost zahtjeva.

Članak 41.

(Odluke povodom zahtjeva za azil)

(1) Povodom zahtjeva za azil Ministarstvo donosi odluku kojom se tražitelju azila:

a) usvaja zahtjev i priznaje status izbjeglice;

b) usvaja zahtjev i priznaje status supsidijarne zaštite;

c) odbija zahtjev i određuje rok za dobrovoljno napuštanje BiH;

d) odbija zahtjev i utvrđuje da ne može biti udaljen iz BiH iz razloga propisanih načelom zabrane vraćanja iz članka 6. (2) ovoga Zakona;

e) obustavlja postupak povodom zahtjeva za azil i određuje rok za dobrovoljno napuštanje BiH ili

f) odbacuje zahtjev za azil i određuje rok za dobrovoljno napuštanje BiH.

(2) Ministarstvo donosi odluke iz stavka (1) a), b), c) i d) ovoga članka u obliku rješenja, a odluke iz stavka (1) e) i f) ovoga članka u obliku zaključka.

Članak 42.

(Rokovi za donošenje odluke)

(1) Ministarstvo će donijeti odluku povodom zahtjeva za azil u redovitom postupku, u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva.

(2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, Ministarstvo će donijeti odluku povodom zahtjeva za azil u roku od 18 mjeseci ako:

a) je utvrđivanje činjenica na kojima se temelji zahtjev za azil otežano;

b) veliki broj stranaca podnese zahtjev za azil u određenom razdoblju;

c) se kašnjenje može pripisati propustima tražitelja azila u smislu ispunjavanja obveza iz članka 40. (3) ovoga Zakona, kao i iz drugih objektivnih razloga.

(3) Ministarstvo će donijeti odluku povodom zahtjeva za azil u roku od 30 dana ako postoje osnove za odbijanje zahtjeva u ubrzanom postupku iz članka 45. ovoga Zakona.

(4) Ako zahtjev za azil ne bude riješen u roku iz stavka (1) ovoga članka, Ministarstvo obavještava o tome tražitelja azila.

Članak 43.

(Priznavanje izbjegličkog statusa i statusa supsidijarne zaštite)

(1) Ministarstvo priznaje tražitelju azila status izbjeglice kada u postupku povodom zahtjeva za azil utvrdi da tražitelj azila ispunjava uvjete iz članka 19. ovoga Zakona.

(2) Ministarstvo priznaje tražitelju azila status supsidijarne zaštite kada u postupku povodom zahtjeva za azil utvrdi da tražitelj azila ne ispunjava uvjete iz članka 19., ali ispunjava uvjete iz članka 22. ovoga Zakona. Supsidijarna zaštita u BiH odobrava se na rok od godinu dana, može se produjiti na zahtjev stranca dok traju uvjeti zbog kojih je supsidijarna zaštita priznata. Supsidijarna zaštita se produjete na dvije godine.

(3) Stranac kojemu je priznata supsidijarna zaštita podnosi zahtjev za njeno produjenje Ministarstvu najkasnije 60 dana prije isteka predhodnog odobrenja. U postupku povodom zahtjeva za produjenje supsidijarne zaštite Ministarstvo može saslušati stranca kojem je priznata supsidijarna zaštita. Supsidijarna zaštita prestaje važiti istekom roka na koji je odobrena ako stranac ne podnese zahtjev za njeno produjenje.

(4) Povodom zahtjeva za produjenje supsidijarne zaštite Ministarstvo može donijeti rješenje kojim produjete supsidijarnu zaštitu ili odbija zahtjev.

(5) Rješenje Ministarstva o produjenju supsidijarne zaštite je konačno i izvršno. Stranac kojem je produjena supsidijarna zaštita ostvaruje prava iz članka 78. ovoga Zakona donošenjem rješenja o produjenju.

(6) Rješenje Ministarstva o odbijanju zahtjeva za produjenje supsidijarne zaštite je konačno. Protiv tog rješenja stranac može podnijeti tužbu Sudu BiH u roku od 15 dana od dana primitka odluke. Tužba odgađa izvršenje rješenja.

Članak 44.

(Odbijanje zahtjeva za azil u redovitom postupku)

(1) Ministarstvo odbija zahtjev za azil kada u postupku povodom zahtjeva za azil utvrdi da tražitelj azila ne ispunjava uvjete iz čl. 19. i 22. ovoga Zakona, postupajući u rokovima iz članka 42. (1) i (2) ovoga Zakona.

(2) Pri donošenju odluke povodom zahtjeva za azil u redovitom postupku Ministarstvo može temeljiti odluku na razlozima navedenim u članku 45. (1) ovoga Zakona.

Članak 45.

(Odbijanje zahtjeva za azil u ubrzanom postupku)

(1) Ministarstvo odbija zahtjev za azil u ubrzanom postupku u roku iz članka 42. (3) ako:

- a) je tražitelj azila iznio informacije koje nisu bitne ili su minimalno bitne za priznavanje izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite;
- b) je tražitelj azila doveo u zabludu Ministarstvo podnošenjem netočnih informacija ili nevjerodostojnih isprava ili je prešutio važne informacije ili uništio, otuđio odnosno prikrrio isprave za utvrđivanje svoga identiteta i/ili državljanstva;
- c) je tražitelj azila dao očigledno nedosljedne i kontradiktorne, nemoguće ili malo vjerojatne izjave koje su u suprotnosti s informacijama o zemlji podrijetla;
- d) je tražitelj azila podnio zahtjev za azil kako bi odgodio ili onemogućio izvršenje odluke o protjerivanju ili izručenju;
- e) je tražitelj azila nezakonito ušao na teritorij BiH ili produžio svoj boravak na teritoriju BiH, a nije se bez odgode prijavio nadležnim tijelima i podnio zahtjev za azil;
- f) se tražitelj azila može iz osnovanih razloga smatrati opasnim za sigurnost BiH ili javni red ili ako je bio prisilno protjeran zbog sigurnosti BiH ili javnog reda;
- g) tražitelj azila dolazi iz sigurne zemlje podrijetla, a nije dokazao da ta zemlja za njega nije sigurna.

(2) Ubrzani postupak ne može se primijenjivati u slučaju maloljetnika bez pratnje. Iznimno, na maloljetnika bez pratnje može se primijeniti stavak (1) f) i g) ovoga članka ako maloljetnik ima punomoćnika.

(3) Tražitelju azila će se, i pored postojanja okolnosti iz stavka (1) ovoga članka, omogućiti da dokaže da ispunjava uvjete iz čl. 19. i 22. ovoga Zakona.

Članak 46.

(Zabrana vraćanja u slučaju odbijanja zahtjeva i ukidanja statusa)

(1) Ministarstvo dostavlja preporuku Službi o zabrani vraćanja stranca iz razloga propisanih člankom 6. (2) ovoga Zakona kada odluke iz čl. 41. (1) d) i 54. (2) ovoga Zakona postanu pravomoćne.

(2) Strancu iz stavka (1) ovoga članka Služba izdaje potvrdu o ostanku u BiH na razdoblje do godinu dana, uz mogućnost produljenja. Potvrda o ostanku produljuje se na zahtjev stranca, uz preporuku Ministarstva. Stranac dostavlja zahtjev za produljenje Službi najkasnije u roku od dva mjeseca prije isteka razdoblja za koje mu je odobren ostanak u BiH.

(3) Ministarstvo, na zahtjev Službe, dostavlja preporuku o produljenju potvrde o ostanku stranca sve dok postoje razlozi zbog kojih su donesene odluke iz čl. 41. (1) d) i 54. (2) ovoga Zakona.

(4) Kada utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih su donesene odluke iz čl. 41. (1) d) i 54. (2) ovoga Zakona, Ministarstvo donosi rješenje kojim utvrđuje prestanak razloga za zabranu vraćanja i strancu određuje rok za dobrovoljno napuštanje teritorija BiH.

(5) Rješenje iz stavka (4) ovoga članka je konačno. Protiv njega se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od osam dana od dana primitka rješenja. Tužba odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH donosi odluku povodom tužbe u roku od 30 dana od dana zaprimanja tužbe.

Članak 47.

(Obustava postupka)

Osim slučajeva predviđenih Zakonom o upravnom postupku, postupak povodom zahtjeva za azil obustavlja se zaključkom ako:

- a) se u postupku utvrdi da je tražitelj azila državljanin BiH;
- b) tijekom postupka tražitelj azila ne surađuje s Ministarstvom;
- c) tijekom postupka tražitelj azila napusti teritorij BiH;
- d) se tražitelj azila ne odazove pozivu za saslušanje, a svoju odsutnost ne opravda;
- e) tražitelj azila ne boravi na posljednjoj prijavljenoj adresi, a nije obavijestio nadležno tijelo o promjeni adrese u roku propisanom člankom 38. (4) ovoga Zakona.

Članak 48.

(Odbacivanje zahtjeva za azil)

Ministarstvo će odbaciti zahtjev za azil zaključkom:

- a) ako je raniji zahtjev za azil u BiH bio odbijen, a tražitelj azila nije priložio dokaze o tome da su se okolnosti na kojima je utemeljen prethodni zahtjev bitno promijenile;
- b) ako tražitelj azila dolazi iz sigurne treće zemlje, a nije dokazao da ta zemlja za njega nije sigurna;
- c) ako je druga zemlja priznala zaštitu tražitelju azila i u mogućnosti je vratiti se u tu zemlju te koristi zaštitu u skladu s člankom 50. ovoga Zakona.

Članak 49.

(Sigurna zemlja podrijetla i sigurna treća zemlja)

(1) Sigurna zemlja podrijetla je zemlja u kojoj je tražitelj azila boravio kao državljanin te zemlje ili u kojoj je kao osoba bez državljanstva imao posljednje uobičajeno mjesto boravka ako je u njoj siguran od progona u smislu članka 20. ovoga Zakona i teške povrede u smislu članka 22. ovoga Zakona. Pri ocjenjivanju može li se jedna zemlja smatrati sigurnom zemljom podrijetla treba uzeti u obzir zakonodavstvo zemlje, način na koji se primjenjuje, poštivanje prava i sloboda iz Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, poštivanje načela zabrane vraćanja i postojanje sustava djelotvornih pravnih lijekova protiv povrede tih prava i sloboda.

(2) Sigurna treća zemlja je zemlja u kojoj je tražitelj azila boravio prije dolaska u BiH pod uvjetima da u njoj nema progona u smislu članka 20. ovoga Zakona i teške povrede u smislu članka 22. ovoga Zakona, da se u njoj poštuje načelo zabrane vraćanja, da se u tu zemlju može legalno vratiti i da mu je omogućen pristup postupku azila koji će biti razmatran u skladu s valjanim propisima.

(3) Odluku o tome koje se zemlje smatraju sigurnim zemljama podrijetla i sigurnim trećim zemljama donosi Vijeće ministara BiH na prijedlog Ministarstva, uz pribavljeno mišljenje Ministarstva vanjskih poslova BiH (u daljnjem tekstu: MVPBiH) i Ministarstva pravde BiH. Ocjena o tome je li neka zemlja sigurna zemlja podrijetla ili sigurna treća zemlja temelji se na informacijama dobivenim iz različitih i pouzdanih izvora.

(4) Ministarstvo prati stanje u sigurnim zemljama podrijetla i sigurnim trećim zemljama i predlaže revidiranje odluke o sigurnim zemljama podrijetla i sigurnim trećim zemljama.

Članak 50.

(Prva zemlja azila)

Prvom zemljom azila smatra se država u kojoj:

a) je tražitelju azila priznat status izbjeglice i još uvijek može koristiti tu zaštitu ili

b) tražitelj azila uživa drugu vrstu zaštite koja uključuje zaštitu od prisilnog udaljenja ili vraćanja i još uvijek može koristiti tu zaštitu.

Članak 51.

(Pravni lijek)

(1) Rješenje iz članka 41. (1) a) ovoga Zakona kojim je odobren izbjeglički status je konačno. Protiv njega se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 15 dana od dana primitka rješenja. Tužba ne odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH donosi odluku povodom tužbe u roku od 45 dana od dana zaprimanja tužbe.

(2) Rješenje iz članka 41. (1) b) ovoga Zakona kojim je odobrena supsidijarna zaštita je konačno. Protiv njega se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 15 dana od dana primitka rješenja. Tužba odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH donosi odluku povodom tužbe u roku od 45 dana od dana zaprimanja tužbe.

(3) Rješenje kojim je zahtjev za azil odbijen u skladu s člankom 41. (1) c) a u vezi s člankom 44. ovoga Zakona je konačno. Protiv njega se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 15 dana od dana primitka rješenja. Tužba odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH donosi odluku povodom tužbe u roku od 45 dana od dana zaprimanja tužbe.

(4) Rješenje kojim je zahtjev za azil odbijen u skladu s člankom 41. (1) c) a u vezi s člankom 45. ovoga Zakona je konačno. Protiv njega se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od osam dana od dana primitka rješenja. Tužba odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH donosi odluku povodom tužbe u roku od 30 dana od dana zaprimanja tužbe.

(5) Rješenje kojim je odbijen zahtjev za azil u skladu s člankom 41. (1) d) ovoga Zakona je konačno. Protiv njega se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 15 dana od dana primitka rješenja. Tužba odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH donosi odluku povodom tužbe u roku od 45 dana od dana zaprimanja tužbe.

(6) Zaključak kojim je obustavljen postupak povodom zahtjeva za azil u skladu s člankom 41. (1) e) ovoga Zakona je konačan. Protiv njega se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od osam dana od dana dostave zaključka. Tužba ne odgađa izvršenje zaključka. Sud BiH donosi odluku povodom tužbe u roku od 30 dana od dana zaprimanja tužbe.

(7) Zaključak kojim je odbačen zahtjev za azil u skladu s člankom 41. (1) f) ovoga Zakona je konačan. Protiv njega se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od osam dana od dana dostave zaključka. Tužba ne odgađa izvršenje zaključka. Sud BiH donosi odluku povodom tužbe u roku od 30 dana od dana zaprimanja tužbe.

Odjeljak C. Prestanak i ukidanje azila

Članak 52.

(Prestanak izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite)

(1) Ministarstvo donosi odluku o prestanku izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite u BiH u sljedećim slučajevima:

a) ako izbjeglica ili stranac pod supsidijarnom zaštitom dobrovoljno ponovno uživa zaštitu zemlje čiji je državljanin;

b) ako je izbjeglica ili stranac pod supsidijarnom zaštitom, nakon što je izgubio državljanstvo neke druge zemlje, dobrovoljno ponovno stekao državljanstvo te zemlje;

c) ako je izbjeglica ili stranac pod supsidijarnom zaštitom stekao novo državljanstvo i uživa zaštitu zemlje čije je državljanstvo stekao;

d) ako se izbjeglica ili stranac pod supsidijarnom zaštitom dobrovoljno vratio radi nastanjenja u zemlju koju je napustio i izvan koje je živio iz straha od progona ili teške povrede;

e) ako izbjeglica ili stranac pod supsidijarnom zaštitom uslijed prestanka okolnosti na temelju kojih mu je priznat status ne može i dalje odbijati uživanje zaštite zemlje čiji je državljanin ili u kojoj je imao uobičajeno mjesto boravka;

f) kada su okolnosti koje su dovele do priznavanja statusa prestale postojati ili su se promijenile u tolikoj mjeri da zaštita više nije potrebna;

g) ako je izbjeglica ili stranac pod supsidijarnom zaštitom stekao državljanstvo BiH;

h) ako se izbjeglica ili stranac pod supsidijarnom zaštitom izričito odrekao statusa;

i) ako izbjeglica ili stranac pod supsidijarnom zaštitom boravi izvan BiH dulje od šest mjeseci u kontinuitetu, a o tome nije obavijestio Ministarstvo i

j) smrću stranca.

(2) Prilikom ocjenjivanja uvjeta iz stavka (1) d), e) i f) ovoga članka, Ministarstvo će razmotriti je li promjena okolnosti na temelju kojih je dodijeljena zaštita značajna i trajnog karaktera.

Članak 53.

(Ukidanje izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite)

Ministarstvo donosi odluku o ukidanju izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite u BiH u slučajevima kada se ustanovi:

a) postojanje nekog od razloga za isključenje iz čl. 21. i 23. ovoga Zakona,

b) da je pogrešno iznošenje ili izostavljanje činjenica, uključujući i korištenje krivotvorenih isprava, dovelo do priznavanja statusa.

Članak 54.

(Postupak prestanka ili ukidanja izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite)

(1) Ministarstvo donosi rješenje o prestanku ili ukidanju izbjegličkog statusa ili statusa supsidijarne zaštite po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke.

(2) Ako je rješenje iz stavka (1) ovoga članka doneseno na temelju članka 53. (1) a), a u postupku se utvrdi da stranac ne može biti vraćen iz razloga propisanih člankom 6. (2) ovoga Zakona, Ministarstvo po pravomoćnosti rješenja dostavlja Službi preporuku o zabrani vaćanja stranca.

(3) Rješenje iz stavka (1) ovoga članka je konačno. Protiv njega se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 15 dana od dana primitka rješenja. Tužba odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH donosi odluku povodom tužbe u roku od 45 dana od dana zaprimanja tužbe.

(4) Stranac ne može biti prisilno udaljen iz BiH prije pravomoćnosti odluke iz stavka (1) ovoga članka.

(5) U postupku prestanka ili ukidanja statusa izbjeglici ili strancu pod supsidijarnom zaštitom bit će omogućeno da se pismenim ili usmenim putem izjasni o razlozima zbog kojih mu status ne bi trebao prestati, odnosno biti ukinut. Prilikom donošenja odluke o prestanku ili ukidanju statusa izbjeglice ili supsidijarne zaštite, Ministarstvo uzima u obzir opće i specifične informacije o zemlji podrijetla dobivene iz različitih i pouzdanih izvora.

(6) Iznimno od stavka (4) ovoga članka, ako postoje razlozi iz članka 52. (1) g), h), i) i j) ovoga Zakona, Ministarstvo može donijeti odluku o ukidanju ili prestanku statusa bez izjašnjenja izbjeglice ili osobe pod supsidijarnom zaštitom.

(7) U postupku prestanka ili ukidanja izbjegličkog statusa i statusa supsidijarne zaštite izbjeglica i stranac pod supsidijarnom zaštitom imaju pristup besplatnoj pravnoj pomoći.

Članak 55.

(Dostava odluka)

(1) Odluke iz čl. 41., 43. (5) i (6) i 54. (1) ovoga Zakona dostavljaju se punomoćniku. Ako stranac nema punomoćnika, odluke se dostavljaju strancu osobno.

(2) Strancu koji nema punomoćnika i ne boravi na prijavljenoj adresi a nije obavjestio nadležno tijelo o promjeni adrese stanovanja, odluke se dostavljaju putem oglasne ploče Ministarstva.

(3) Ministarstvo po konačnosti odluka iz čl. 41. (1) a) i 43. (5) i pravomoćnosti odluka iz čl. 41. (1) b) i 43. (6) i 54. (1) ovoga Zakona obavještava Ministarstvo za ljudska prava i izjegllice BiH o donesenim odlukama.

(4) Ministarstvo po konačnosti odluka iz čl. 41. (1) a), e) i f) i 43. (5) i pravomoćnosti odluka iz članka 41. (1) b), c) i d) i 41. (6) ovoga Zakona obavještava Službu o donesenim odlukama.

(5) Ministarstvo po pravomoćnosti odluka iz čl. 41. (1) d) i 54. (2) dostavlja Službi preporuku o zabrani vraćanja stranca iz razloga propisanih člankom 6. (2) ovoga Zakona.

Članak 56.

(Primjena zakona kojim se uređuje područje kretanja i boravka stranaca)

U slučaju kada je Ministarstvo donijelo konačnu odluku iz članka 41. (1) e) i f) ili pravomoćnu odluku iz čl. 41. (1) c), 43. (6) i 54. (1), na stranca se primjenjuje zakon kojim se uređuje područje kretanja i boravka stranaca, ako ne napusti teritorij BiH u roku određenom odlukom.

POGLAVLJE III. PRIVREMENA ZAŠTITA

Članak 57.

(Privremena zaštita)

(1) U slučaju masovnog priljeva stranaca kojima je potrebna zaštita, Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva, donosi odluku kojom se osigurava privremena zaštita tih osoba. Ministarstvo pri sastavljanju prijedloga odluke kojom se osigurava privremena zaštita obavlja konzultacije s UNHCR-om i ostalim mjerodavnim međunarodnim organizacijama u BiH.

(2) Odlukom iz stavka (1) ovoga članka Vijeće ministara BiH odredit će institucije koje će biti nadležne za osiguranje strancima pod privremenom zaštitom u BiH pristup pravima iz članka 62. (1) ovoga Zakona.

(3) Uzimajući u obzir ekonomske i druge mogućnosti BiH te razloge očuvanja javnog poretka, javnog reda i mira ili sigurnosti BiH, Vijeće ministara BiH određuje broj osoba kojima će biti pružena privremena zaštita te razloge zbog kojih se taj broj može povećati do izmjene odluke.

Članak 58.

(Odobranje privremene zaštite)

Privremena zaštita odobrava se:

- (a) strancima koji masovno dolaze u BiH a koji su napustili svoju zemlju podrijetla i ne mogu se u nju vratiti zbog oružanog sukoba ili sustavnog i općeg povređivanja ljudskih prava;
- (b) strancima koji su u vrijeme nastanka okolnosti iz točke a) ovoga članka boravili u BiH, a vraćanje u zemlju podrijetla privremeno im je onemogućeno zbog nastanka tih okolnosti.

Članak 59.

(Nadležnost za odobranje i vrijeme trajanja privremene zaštite)

(1) Na temelju odluke Vijeća ministara BiH iz članka 57. ovoga Zakona, Ministarstvo odobrava privremenu zaštitu na razdoblje od godinu dana uz mogućnost njegova automatskog produljenja dva puta na razdoblje od šest mjeseci.

(2) Nakon isteka razdoblja iz stavka (1) ovoga članka Vijeće ministara BiH odlukom može produljiti privremenu zaštitu još godinu dana, ako i dalje postoje razlozi zbog kojih je odobrena privremena zaštita.

Članak 60.

(Razlozi neodobranja privremene zaštite)

Privremena zaštita neće se odobriti strancu ako:

- a) postoje razlozi za isključenje iz članka 21. ovoga Zakona;
- b) ima izbjeglički status ili status supsidijarne zaštite ili je stranac s odobrenim privremenim ili stalnim boravkom u BiH;
- c) u trećoj zemlji uživa zaštitu, ima državljanstvo ili reguliran boravak.

Članak 61.

(Prestanak privremene zaštite)

(1) Strancu prestaje privremena zaštita protekom razoblja za koje je odobrena.

(2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, Vijeće ministara BiH tijekom razdoblja za koje je odobrena privremena zaštita može donijeti odluku o prestanku privremene zaštite ako su prestale postojati okolnosti na temelju kojih je odobrena.

(3) Prestanak privremene zaštite ne utječe na pravo stranca da podnese zahtjev za azil.

Članak 62.

(Prava i obveze stranaca pod privremenom zaštitom)

(1) Stranac pod privremenom zaštitom u BiH ima pravo na:

- a) boravak;
- b) osnovne uvjete za život i smještaj,
- c) identifikacijsku ispravu;
- d) primarnu zdravstvenu zaštitu;
- e) osnovno i srednje obrazovanje;
- f) besplatnu pravnu pomoć;
- g) pristup tržištu rada;
- h) spajanje s obitelji;
- i) skrbnika, ako je stranac pod privremenom zaštitom maloljetnik bez pratnje ili poslovno nesposobna osoba.

(2) Obveze propisane člankom 79. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju na strance kojima je odobrena privremena zaštita.

Članak 63.

(Spajanje stranca pod privremenom zaštitom s obitelji)

(1) Stranac pod privremenom zaštitom ima pravo na spajanje s članovima obitelji iz članka 2. (1) n) ovoga Zakona koji se nalaze izvan teritorija BiH.

(2) Članovima obitelji koji ostvaruju pravo na spajanje sa strancem pod privremenom zaštitom odobrit će se status privremene zaštite pod uvjetom da je obiteljski odnos postojao u zemlji podrijetla i ne potpadaju pod klauzule isključenja iz članka 21. ovoga Zakona.

(3) Dijete stranca pod privremenom zaštitom rođeno na području BiH slijedi pravni položaj zakonskog zastupnika.

Članak 64.

(Korištenje prava privremene zaštite)

(1) Stranac pod privremenom zaštitom može podnijeti zahtjev za azil. Tijekom postupka povodom zahtjeva za azil stranac koristi prava iz privremene zaštite.

(2) Ako nakon provođenja postupka povodom zahtjeva za azil nije priznat izbjeglički status niti status supsidijarne zaštite, strancu koji ispunjava uvjete za privremenu zaštitu ili je već pod privremenom zaštitom omogućit će se privremena zaštita tijekom ostatka vremena dok traje zaštita.

Članak 65.

(Podzakonski propis o tehničkim pitanjima privremene zaštite)

Ministarstvo će, po potrebi, podzakonskim propisima detaljnije propisati pitanja uređena ovim poglavljem nakon pribavljanja mišljenja Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i Ministarstva civilnih poslova BiH.

POGLAVLJE IV. OGRANIČENJE KRETANJA

Članak 66.

(Razlozi i način ograničenja kretanja)

(1) Tražitelju azila može se privremeno ograničiti kretanje:

- a) zabranom kretanja izvan imigracijskog centra, koji se osniva sukladno zakonu kojim se uređuje područje kretanja i boravka stranaca;
- b) zabranom kretanja izvan određenog mjesta.

(2) Tražitelju azila ograničit će se kretanje zabranom kretanja izvan imigracijskog centra ako mu je izrečena mjera protjerivanja i predstavlja opasnost za sigurnost BiH.

(3) Tražitelju azila može se ograničiti kretanje zabranom kretanja izvan imigracijskog centra ili određenog mjesta ako je:

- a) izrečena mjera protjerivanja i nije utvrđen identitet tražitelja azila;
- b) izrečena mjera protjerivanja a postoje osnove sumnje da se radi o zahtjevu iz članka 45. (1) ovoga Zakona;
- c) izrečena mjera protjerivanja.

(4) Tražitelju azila može se ograničiti kretanje zabranom kretanja izvan određenog mjesta ako:

- a) nije utvrđen identitet tražitelja azila;
- b) postoje osnove sumnje da se radi o zahtjevu iz članka 45. (1) ovoga Zakona.

(5) Ministarstvo će donijeti odluku o ograničenju kretanja cijeneći okolnosti svakog pojedinačnog slučaja i vodeći računa o nužnosti i razmjernosti izrečene mjere i razloga za ograničenje.

(6) Ako je tražitelju azila privremeno ograničeno kretanje, Ministarstvo obavještava Službu. Tražitelj azila kojem je ograničeno kretanje zabranom kretanja izvan određenog mjesta obavezan je za vrijeme trajanja izrečene mjere javljati se nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili policijskoj upravi/postaji na način koji odredi Ministarstvo.

(7) Maloljetnom tražitelju azila ograničava se kretanje zabranom kretanja izvan imigracijskog centra samo u krajnjem slučaju i nakon što Ministarstvo utvrdi da se ne mogu primijeniti druge mjere. Takvo ograničenje traje što je moguće kraće i Ministarstvo će u najkraćem roku na odgovarajući način smjestiti maloljetnika.

Članak 67.

(Rješenje o privremenom ograničenju kretanja i pravni lijek)

(1) Ministarstvo donosi rješenje o privremenom ograničenju kretanja tražitelja azila u kojem se navode razlozi, način i vrijeme u kojem traju izrečene mjere ograničenja kretanja.

(2) Kretanje tražitelja azila može se privremeno ograničiti na razdoblje do 90 dana. Ako još uvijek traju okolnosti zbog kojih je izrečena mjera ograničenja, mjera ograničenja kretanja može se produljivati na razdoblje do 90 dana. Tražitelju azila može biti privremeno ograničeno kretanje ukupno 180 dana.

(3) Rješenje o privremenom ograničenju kretanja izvršava se uručanjem rješenja tražitelju azila.

(4) Protiv rješenja o privremenom ograničenju kretanja tražitelj azila može tužbom pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH. Tužba se podnosi u roku od osam dana od dana primitka rješenja. Tužba ne odgađa izvršenje rješenja.

(5) Sud BiH dužan je ove predmete smatrati hitnim i odluku povodom tužbe donijeti u roku od osam dana od dana zaprimanja tužbe. Kada je tražitelju azila ograničeno kretanje u imigracijskom centru, Sud BiH saslušat će tražitelja azila u upravnom sporu.

(6) Ako je strancu prije iskazivanja namjere podnošenja zahtjeva za azil određen nadzor u skladu s propisima o kretanju i boravku stranaca, iskazivanje namjere ne utječe na izvršenje i tijekom nadzora.

Članak 68.

(Prikupljanje dokaza u postupku ograničenja kretanja)

(1) Iz sigurnosnih razloga, Ministarstvo donosi odluku o privremenom ograničenju kretanja tražitelja azila na temelju dokaza dostavljenih od nadležnog tijela iz članka 18. (2) ovoga Zakona.

(2) Ministarstvo utvrđuje postojanje razloga za privremeno ograničenje kretanja tražitelja azila iz razloga propisanih člankom 66. (3) i (4) ovoga Zakona.

POGLAVLJE V. IDENTIFIKACIJSKE ISPRAVE

Članak 69.

(Karton tražitelja azila)

- (1) Ministarstvo će tražitelju azila i osobama u pratnji obuhvaćenim zahtjevom za azil izdati karton tražitelja azila najkasnije u roku od tri dana od provođenja postupaka iz čl. 35. i 36. ovoga Zakona.
- (2) Kartonom tražitelja azila ne potvrđuje se nužno identitet tražitelja azila.
- (3) Tražitelj azila kartonom dokazuje pravo boravka na teritoriju BiH dok se o njegovom zahtjevu ne donese konačna odluka iz članka 41. (1) a), e) i f) ili pravomoćna odluka iz članka 41. (1) b), c) i d) ovoga Zakona te ostvaruje prava propisana člankom 76. ovoga Zakona.
- (4) Karton tražitelja azila izdaje se na rok do tri mjeseca uz mogućnost produljenja. Ako tražitelj azila nije smješten u centar za prihvata i smještaj tražitelja azila, rok valjanosti kartona produljuje organizacijska jedinica Službe, uz predhodno pribavljenu suglasnost Ministarstva. Tražitelj azila podnosi zahtjev za produljenje kartona Službi najkasnije 15 dana prije isteka prethodnog roka valjanosti.
- (5) Ako je tražitelju azila ograničeno kretanje u skladu s člankom 67. ovoga Zakona, činjenica ograničenja kretanja evidentira se na kartonu tražitelja azila.
- (6) Karton tražitelja azila ne može se koristiti za prelazak državne granice.
- (7) Ako se tražitelj azila nalazi u imigracijskom centru, pritvoru, zatvoru ili centru za prihvat žrtava trgovine ljudima, Ministarstvo ne izdaje karton tražitelju azila.

Članak 70.

(Popunjenost i gubitak kartona tražitelja azila)

- (1) U slučaju popunjenosti rubrika predviđenih za produljenje kartona, Ministarstvo izdaje novi karton tražitelju azila.
- (2) U slučaju gubitka kartona, tražitelj azila dužan je, najkasnije u roku od tri dana od saznanja za navedenu činjenicu, prijaviti gubitak organizacijskoj jedinici Službe na čijem teritoriju ima prijavljen boravak ili najbližoj policijskoj upravi/postaji na čijem je teritoriju uočen gubitak kartona. Organizacijska jedinica Službe ili policijska uprava/postaja izdaje tražitelju azila potvrdu o gubitku kartona, koju tražitelj azila dostavlja Ministarstvu sa zahtjevom za izdavanje novog kartona.

Članak 71.

(Izbjeglički karton i karton o supsidijarnoj zaštiti)

- (1) Ministarstvo izdaje izbjeglički karton osobama kojima je priznat izbjeglički status konačnom odlukom iz članka 41. (1) a) ovoga Zakona.

(2) Ministarstvo izdaje karton o supsidijarnoj zaštiti osobama kojima je priznat status supsidijarne zaštite pravomoćnom odlukom iz članka 41. (1) b) ili konačnom odlukom iz članka 43. (5) ovoga Zakona.

Članak 72.

(Određivanje i poništenje jedinstvenog matičnog broja)

(1) Sukladno Zakonu o jedinstvenom matičnom broju ("Službeni glasnik BiH", br. 32/01, 63/08, 103/11 i 87/13), Ministarstvo civilnih poslova BiH određuje i dodjeljuje jedinstveni matični broj (u daljnjem tekstu: JMB) izbjeglici. Ministarstvo u roku od 30 dana od donošenja odluke o priznavanju izbjegličkog statusa podnosi Ministarstvu civilnih poslova BiH zahtjev za određivanje i dodjelu JMB-a izbjeglici.

(2) Postupajući povodom zahtjeva iz stavka (1) ovoga članka, Ministarstvo civilnih poslova BiH određuje i dodjeljuje JMB izbjeglici u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva, o čemu obavještava Ministarstvo. Ministarstvo obavještava izbjeglicu o određenom i dodijeljenom JMB-u.

(3) Po pravomoćnosti odluke o prestanku ili ukidanju izbjegličkog statusa iz članka 54. (1) ovoga Zakona, Ministarstvo podnosi Ministarstvu civilnih poslova BiH zahtjev za poništenje određenog i dodijeljenog JMB-a izbjeglici.

Član 73.

(Izdavanje izbjegličkog kartona i kartona o supsidijarnoj zaštiti)

(1) Rješenje iz članka 41. (1) a) i b) izvršava se izdavanjem izbjegličkog kartona ili kartona o supsidijarnoj zaštiti.

(2) Zahtjev za izdavanje izbjegličkog kartona i kartona o supsidijarnoj zaštiti Ministarstvu podnosi stranac osobno odnosno skrbnik, punomoćnik ili zakonski zastupnik stranca kojemu treba izdati karton. Uz zahtjev se prilaže prijava prebivališta izbjeglice ili mjesta boravka stranca pod supsidijarnom zaštitom, u skladu s člankom 38. ovoga Zakona.

(3) Priznatom izbjeglici izdaje se izbjeglički karton. Rok valjanosti izbjegličkog kartona je tri godine.

(4) Strancima pod supsidijarnom zaštitom izdaje se karton o supsidijarnoj zaštiti na rok za koji je odobrena supsidijarna zaštita.

(5) U postupku ostvarivanja prava propisanih ovim Zakonom izbjeglica i stranac pod supsidijarnom zaštitom dokazuju svoj status izbjegličkim kartonom odnosno kartonom o supsidijarnoj zaštiti.

(6) Izbjeglički karton i karton o supsidijarnoj zaštiti ne mogu se koristiti za prelazak državne granice.

Članak 74.

(Zamjena izbjegličkog kartona i kartona o supsidijarnoj zaštiti)

- (1) Zamjenu izbjegličkog kartona i kartona o supsidijarnoj zaštiti obavlja Ministarstvo.
- (2) Zahtjev za zamjenu izbjegličkog kartona ili kartona o supsidijarnoj zaštiti podnosi stranac s priznatim statusom odnosno skrbnik, zakonski zastupnik ili punomoćnik stranca kojem je priznat status zbog isteka roka valjanosti, gubitka, oštećenja ili bitne izmjene izgleda nositelja kartona.
- (3) Zahtjev za zamjenu izbjegličkog kartona ili kartona o supsidijarnoj zaštiti podnosi se 30 dana prije isteka roka valjanosti ili odmah po nastupanju promjena iz stavka (2) ovoga članka.
- (4) U slučaju promjene adrese stanovanja, stranac s priznatim statusom odnosno skrbnik, zakonski zastupnik ili punomoćnik stranca kojem je priznat status dužan je obavijestiti Ministarstvo o promjeni adrese stanovanja radi evidentiranja te činjenice u ranije izdanom kartonu.
- (5) U slučaju gubitka izbjegličkog kartona ili kartona o supsidijarnoj zaštiti, stranac je dužan, najkasnije u roku od tri dana od saznanja za navedenu činjenicu, prijaviti gubitak najbližoj organizacijskoj jedinici Službe ili policijskoj upravi/postaji na čijem je teritoriju uočen gubitak kartona. Organizacijska jedinica Službe ili policijska uprava/postaja izdaje strancu potvrdu o gubitku kartona, koju stranac dostavlja Ministarstvu sa zahtjevom za izdavanje novog kartona.
- (6) Kartoni koje je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH izdalo izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom važe do isteka roka na koji su izdani.

Članak 75.

(Putna isprava za izbjeglice)

Na osobni zahtjev odnosno zahtjev skrbnika, punomoćnika ili zakonskog zastupnika stranca kojem je konačnom odlukom iz članka 41. (1) a) ovoga Zakona priznat status izbjeglice u BiH, Ministarstvo može izdati putnu ispravu, propisanu Konvencijom o statusu izbjeglice iz 1951. godine i Zakom o putnim ispravama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 4/97, 1/99, 9/99, 27/00, 32/00, 19/01, 47/04, 53/07, 15/08 i 33/08) s rokom valjanosti od dvije godine.

POGLAVLJE VI. PRAVA I OBVEZE

Odjelak A. Prava i obveze tražitelja azila

Članak 76.

(Prava tražitelja azila)

- (1) Tražitelj azila ima pravo na:

- a) boravak u BiH;
- b) informiranje u skladu s člankom 15. ovoga Zakona;
- c) smještaj u centar za tražitelje azila;
- d) primarnu zdravstvenu zaštitu;
- e) pristup osnovnom i srednjem obrazovanju;
- f) pristup tržištu rada;
- g) pristup besplatnoj pravnoj pomoći;
- h) praćenje tijeka postupka na jeziku koji razumije ili za koji se osnovano pretpostavlja da razumije;
- i) psihosocijalnu pomoć.

(2) Tražitelj azila ostvaruje navedena prava na temelju kartona tražitelja azila. Sredstva za troškove koji nastanu na taj način osigurava Ministarstvo u proračunu institucija BiH odobrenim za ovu namjenu ili putem donacija za azil u BiH.

(3) Pristup pravu iz stavka (1) e) ovoga članka ostvaruju maloljetni tražitelji azila najkasnije u roku od tri mjeseca od podnošenja zahtjeva za azil. Maloljetnom tražitelju azila neće biti uskraćeno pravo na srednjoškolsko obrazovanje ako je tijekom trajanja postupka povodom zahtjeva za azil postao punoljetan.

(4) Pristup pravu iz stavka (1) f) ovoga članka bit će omogućen tražitelju azila ako Ministarstvo nije donijelo odluku povodom njegova zahtjeva u roku od devet mjeseci od podnošenja zahtjeva za azil, a razlozi zbog kojih odluka nije donesena ne mogu se staviti na teret tražitelju azila.

(5) Ako je donesena odluka iz članka 41. (1) b), c), d) ovoga Zakona nakon što je tražitelj azila ostvario pravo na rad, tražitelj azila nastavlja uživati pravo na rad do pravomoćnosti navedenih odluka.

Članak 77.

(Obveze tražitelja azila)

Obveze tražitelja azila su:

- a) poštivati javni poredak BiH, zakone i druge propise u BiH te pridržavati se odluka nadležnih tijela u BiH;
- b) surađivati s nadležnim tijelima radi utvrđivanja identiteta;
- c) surađivati s nadležnim tijelima tijekom cijelog postupka povodom zahtjeva za azil;
- d) podnijeti dokumente koje ima na raspolaganju, a koji su potrebni za razmatranje zahtjeva;

- e) podnijeti zahtjev za produljenje valjanosti kartona tražitelja azila, u skladu s člankom 69. (4) ovoga Zakona;
- f) prijaviti gubitak kartona na način propisan člankom 70. (2) ovoga Zakona;
- g) prijaviti boravište i promjenu adrese stanovanja u skladu s člankom 38. (4) ovoga Zakona i
- h) pridržavati se kućnog reda u centru za prihvata i smještaj tražitelja azila.

Odjeljak B. Prava i obveze izbjeglice i stranca pod supsidijarnom zaštitom

Članak 78.

(Prava izbjeglice i stranca pod supsidijarnom zaštitom)

(1) Izbjeglita i stranac pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na:

- a) identifikacijsku ispravu;
- b) informiranje u skladu s člankom 15. ovoga Zakona;
- c) smještaj;
- d) rad;
- e) obrazovanje;
- f) zdravstvenu zaštitu;
- g) socijalnu pomoć;
- h) pomoć pri uključivanju u bh. društvo.

(2) Osim prava iz stavka (1) ovoga članka, izbjeglita ima pravo na spajanje s obitelji u skladu s člankom 13. ovoga Zakona i pravo na putnu ispravu u skladu s člankom 75. ovoga Zakona. Stranac pod supsidijarnom zaštitom ima pravo na održavanje obiteljskog jedinstva u skladu s člankom 14. ovoga Zakona.

(3) Ministarstvo osigurava pristup pravima iz stavka (1) a) i stavka (2) ovoga članka.

(4) Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH osigurava pristup pravima iz stavka (1) b), c), d), e), f), g) i h) ovoga članka.

Članak 79.

(Obveze izbjeglice i stranca pod supsidijarnom zaštitom)

Obveze izbjeglice i stranca pod supsidijarnom zaštitom su:

- a) poštivati javni poredak BiH, zakone i druge propise u BiH i pridržavati se odluka nadležnih tijela u BiH;
- b) podnijeti zahtjev za zamjenu izbjegličkog kartona ili kartona o supsidijarnoj zaštiti u skladu s člankom 74. (2) i (3) ovoga Zakona;
- c) prijaviti gubitak kartona na način propisan člankom 74. (5) ovoga Zakona;
- d) prijaviti promjenu adrese stanovanja u skladu s člankom 38. (3) i (4) ovoga Zakona;
- e) prijaviti sve promjene koje utječu na ostvarivanje i opseg prava propisanih člankom 78. ovoga Zakona;
- f) obavijestiti Ministarstvo, u skladu s člankom 52. (1) i) ovoga Zakona, ako će izvan BiH boraviti dulje od šest mjeseci u kontinuitetu.

POGLAVLJE VII. SLUŽBENE EVIDENCIJE

Članak 80.

(Službene evidencije)

(1) Prema ovome Zakonu, Ministarstvo vodi službene evidencije o:

- a) tražiteljima azila;
- b) osobama kojima je priznat izbjeglički status, status supsidijarne zaštite ili privremena zaštita;
- c) putnim ispravama za izbjeglice;
- d) identifikacijskim ispravama.

(2) Osim službenih evidencija iz stavka (1) ovoga članka, Ministarstvo može voditi i druge evidencije s ciljem učinkovitosti rada ili obrade podataka ako službene evidencije ne uključuju osobne podatke.

(3) Podatci iz službenih evidencija iz stavka (1) a) ovoga članka sadrže i biometrijske podatke o tražiteljima azila iz članka 36. (1) b) i c) ovoga Zakona. Podatci iz stavka (1) a) ovoga članka sadržani su u Središnjoj bazi podataka o strancima, koja se uspostavlja sukladno zakonu kojim se uređuje područje kretanja i boravka stranaca.

(4) Ministarstvo unosi podatke iz stavka (1) a) ovoga članka u Središnju bazu podataka o strancima odmah po nastaloj promjeni, a najkasnije idućeg radnog dana.

Članak 81.

(Podzakonski akti)

(1) Ministarstvo donosi podzakonski akt kojim propisuje način iskazivanja namjere i podnošenja zahtjeva za azil, izgled i sadržaj obrazaca koji se koriste u postupku, postupak i uvjete za dodjelu azila u BiH, izgled, sadržaj i način izdavanja identifikacijskih isprava, kao i druga pitanja vezana uz ovo područje, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Nakon što obavi konzultacije s Ministarstvom, Ministarstvo civilnih poslova BiH donosi podzakonski akt kojim propisuje oblik, sadržaj, potrebne dokumente koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje putne isprave za izbjeglice, postupanje prilikom izdavanja i druga tehnička pitanja vezana uz putne isprave za izbjeglice iz članka 75. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Nakon što obavi konzultacije s Ministarstvom civilnih poslova BiH, Ministarstvo donosi podzakonski akt kojim propisuje izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje putne isprave za izbjeglice, dokumente koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje putne isprave za izbjeglice i druga pitanja u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Na prijedlog Ministarstva, Vijeće ministara BiH donosi podzakonski akt kojim propisuje način upravljanja, uvjete financiranja, standarde funkcioniranja, način osiguranja posebnih uvjeta za korisnike centra za prihvata i smještaj tražitelja azila, kao i druga pitanja vezana uz rad ove specijalizirane ustanove, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(5) Ministarstvo donosi podzakonski akt kojim propisuje sadržaj, način vođenja i korištenja službenih evidencija iz članka 80. (1) ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(6) Nakon što obavi konzultacije s Ministarstvom i Ministarstvom civilnih poslova BiH, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH donosi podzakonske akte kojima propisuje način pristupa i ostvarivanja prava izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH iz članka 78. (1) b), c), d), e), f), g) i h) ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

POGLAVLJE VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 82.

(Prestanak važenja prijašnjih propisa)

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti POGLAVLJE VII. Međunarodna i privremena zaštita (azil) Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu ("Službeni glasnik BiH", br. 36/08 i 87/12).

(2) Podzakonski propisi doneseni na temelju Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu primjenjivat će se u prijelaznom razdoblju do donošenja novih podzakonskih propisa iz članka 81. ovoga Zakona, ako nisu u suprotnosti s ovim Zakonom.

(3) Svi predmeti koji do stupanja na snagu ovoga Zakona nisu pravomoćno okončani bit će okončani prema odredbama Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu. U predmetima u kojima do stupanja na snagu ovoga Zakona nije doneseno prvostupanjsko rješenje, postupak se nastavlja prema ovome Zakonu.

Članak 83.

(Stupanje na snagu ovoga Zakona)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

“Službeni glasnik BiH“ broj 16/16